

SV lausuntopyyntö VaVa Syksy 2017

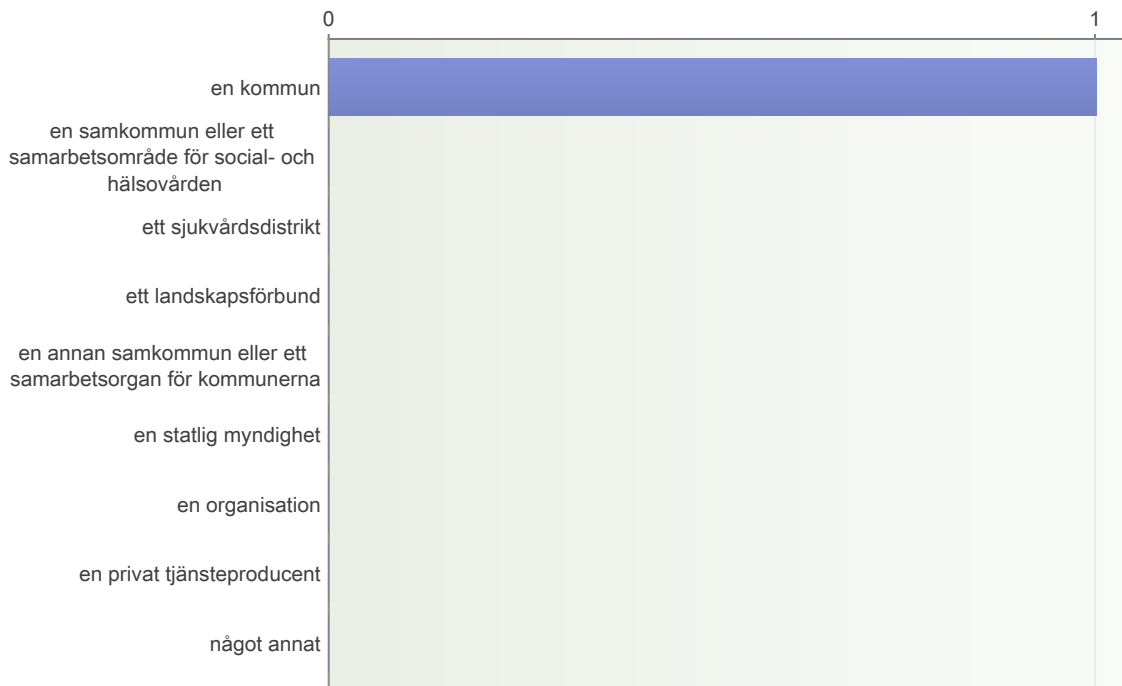
1. BAKGRUNDSUPPGIFTER

Vastaajien määrä: 1

Officiellt namn på den som svarar	Namn på den person som antecknat svaret	Kontaktuppgifter till den person som är ansvarig för svaret	Datum för när begäran om utlåtande behandlades i organet	Organets namn
Malax kommun	Mats Brandt	mats.brandt@malax.fi	11.12.2017	Kommunstyrelsen

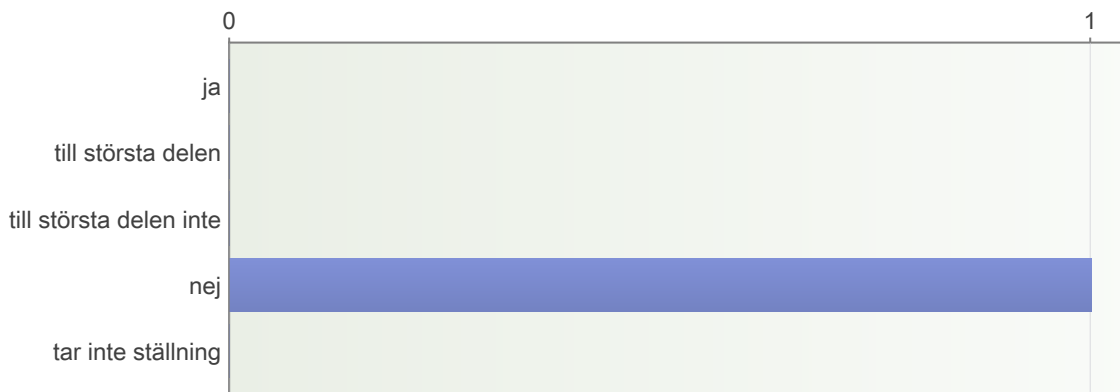
2. Är den svarande

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Kan den föreslagna valfrihetslagen bidra till att minska hälso- och välfärdsskillnaderna bland befolkningen och göra tillgången till tjänster mer jämlik?

Vastaajien määrä: 1

4. Fritt formulerade kommentarer.

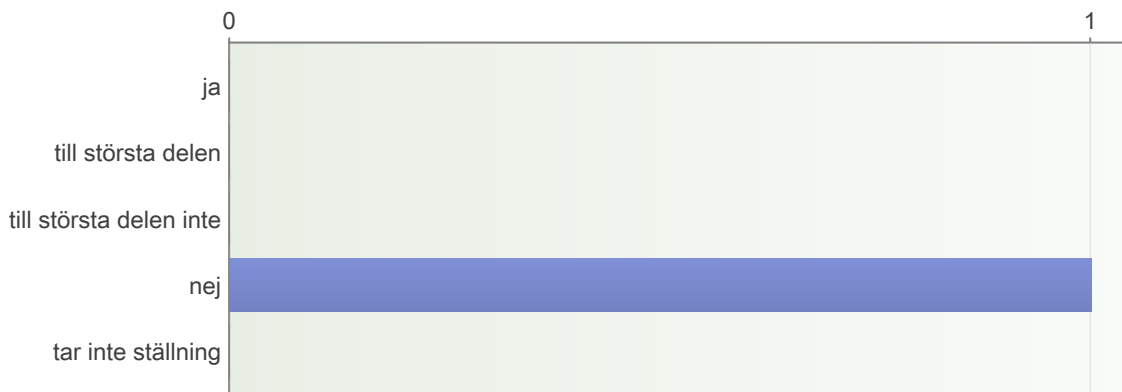
Vastaajien määrä: 1

- Valfrihetslagen kan inte anses vara det enda reformelementet som har till uppgift att minska hälso- och välfärdsskillnaderna. Forskning visar dock exempelvis att kundgrupper som är långtidssjuka är mer benägna att göra aktiva val. Även äldre och personer med lägre utbildning uppskattar valmöjligheterna. (THL – Tutkimuksesta tiiviisti 20/2016). Däremot kan valfriheten gynna en förstärkning av primärhälsovården, vilket främjar jämlikheten överlag. Det finns dock risker för att de privata alternativen koncentreras till befolkningscentra och att glesbygden inte är attraktiv för etableringar. Riskerna för ökad ojämlikhet behöver därför motverkas åtminstone enligt följande:
 - landskapen ska ha en stark skyldighet att upprätthålla det offentligt ägda servicenätverket på ett geografiskt jämlikt sätt
 - i ersättningsmodellerna ska det vara tillåtet att ge motiverade tilläggsbidrag åt social- och hälsocentraler på landsbygden, där långa avstånd eller språkliga skäl innebär merkostnader, precis som framgår av § 70
 - för serviceformer som kräver myndighetsbeslut (personlig budget, kundsedlar, andra förmåner och beslut som inverkar på kunden) betonas myndighetsansvar och jämlik behandling enligt klientens behov. Genom en tydlig norm- eller regelstyrning av myndighetsbeslut och myndighetsutövningen går det att förbättra förutsättningarna för jämlikheten inom social- och hälsovården.

Tillgång på privat social- och hälsovård är ojämnt fördelad i landet och i glesbygdsmiljö finns det nästan inte alls privata tjänster att tillgå. Detta innebär också färre valmöjligheter och skapar därmed ojämlikhet.

5. 2. Främjar utkastet till valfrihetslag på ett ändamålsenligt sätt kundens möjligheter att påverka de egna tjänsterna?

Vastaajien määrä: 1

6. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

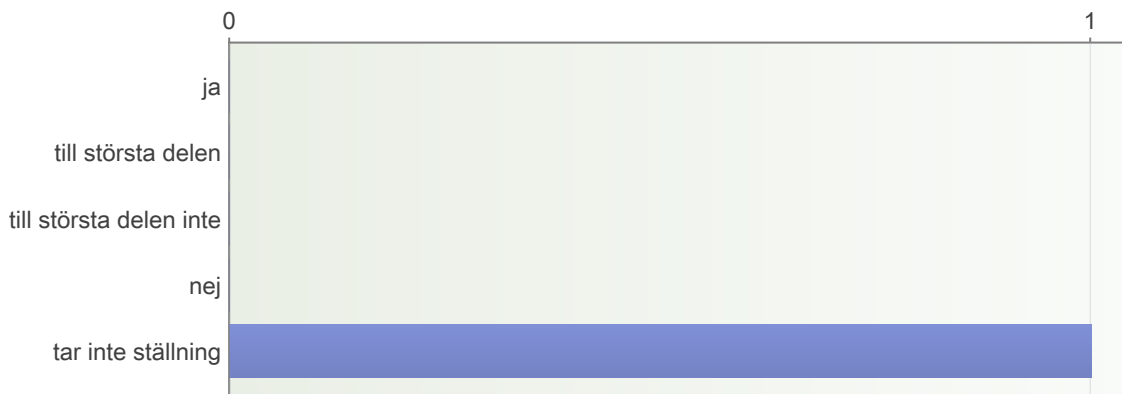
- Valfriheten gynnar kundens självbestämmande och autonomi. Förutsättningarna för ett bra kundval behöver garanteras. Forskning visar att rangordningen, alternativen och sättet hur informationen presenteras om kundvalsmöjligheterna har klar betydelse för vilka val som kunderna gör. Eftersom språket är en central del av servicekvaliteten måste språket vara ett sådant kriterium, som man kan ordna val enligt. Därför bör servicens språk införas i § 50, Förteckning över tjänsteproducenter. Av förteckningen ska förutom det i utkastet nämnda, "åtminstone framgå namnen på och kontaktuppgifterna för tjänsteenheter och deras verksamhetsställen samt de tjänster som produceras vid dem, ansvariga personer med kontaktuppgifter samt uppgifter om tjänsternas tillgänglighet", även framgå vilka språk servicen produceras på.

När en persons hälsotillstånd och välbefinnande är nedsatt så orkar man inte längre på samma sätt som tidigare själv aktivt göra goda val och fatta förnuftiga beslut gällande sig själv. Det är därför viktigt att lagstiftningen utformas så att människan i en utsatt situation också ska kunna garanteras en jämlik och kvalitativ vård oberoende av huruvida man har förmåga att själv fatta rationella beslut.

För den enskilda individen som behöver vård eller service kan det ofta vara svårt att veta vad som är god kvalitet, dels för att det är svårt att mäta kvaliteten i vården och dels för att de mätare som finns inte är sinsemellan jämförbara. Detta försvårar också den enskilda individens val.

7. 3. Ger lagutkastet kunden tillräckliga möjligheter att anlita sådana tjänster som lämpar sig för kundens egen situation?

Vastaajien määrä: 1

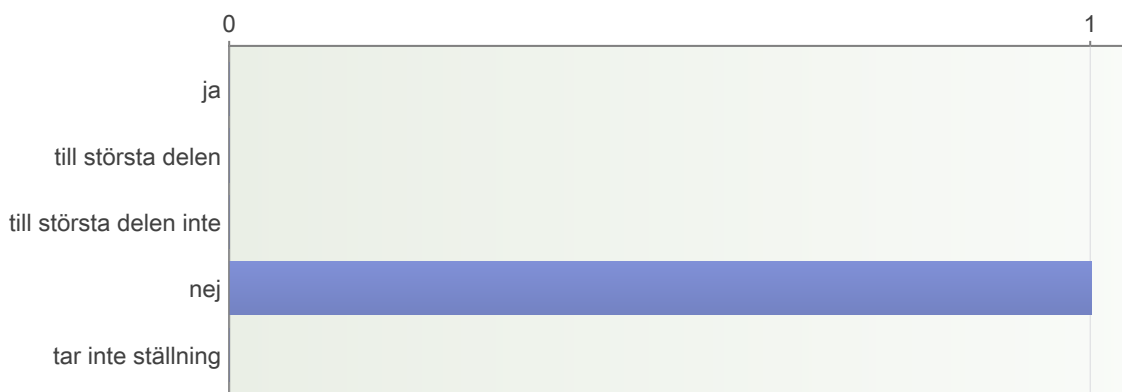
8. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Lagstiftningens tillämpning kommer att avgöra hur väl det fungerar. Det är viktigt att det finns "ångermöjligheter", så att kundens val kan garanteras i praktiken.

9. 4. Om kunden har omfattande servicebehov, ger lagutkastet kunden möjlighet att få tjänster som är samordnade i enlighet med kundens behov?

Vastaajien määrä: 1

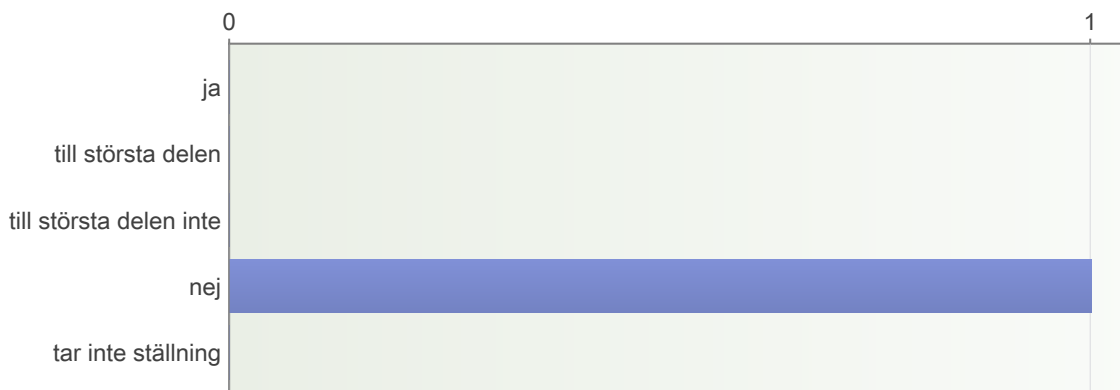
10. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Kundplanens betydelse är central i det här hänseendet.

11. 5. Säkerställer lagutkastet en horisontell och vertikal integration av tjänsterna?

Vastaajien määrä: 1

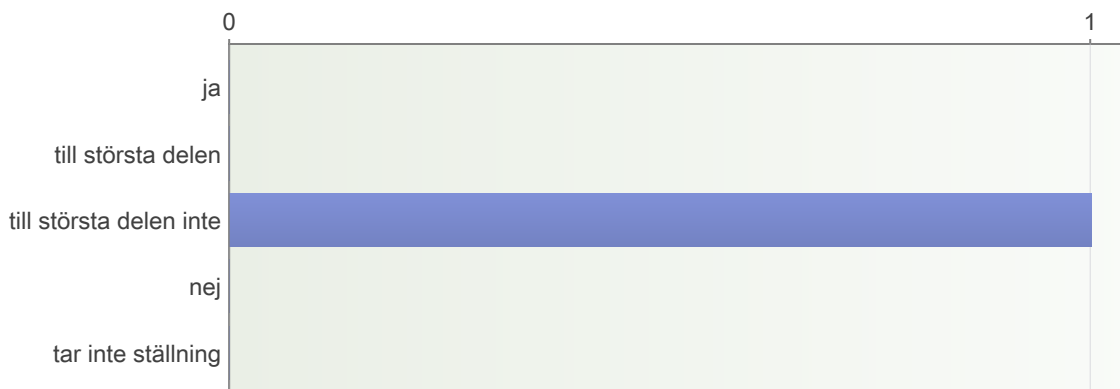
12. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Kundplanens betydelse är också central för integrationen. Övergången till en landskapsmodell tar bort flera organisationsnivåer som gjort det svårare med horisontell och vertikal integration. Horisontell integration har varit i fokus i kommunerna och samarbetsområdena medan vertikal integration har tidigare varit uppsplittrat på en lokal nivå (kommunerna) och regional nivå (sjukvårdsdistriktet) vad gäller specialsjukvården. Vi ser ofta integrationen enbart ur organisationens perspektiv, medan det rätta fokuset borde vara ur kundens. Därför möjliggör valfriheten en integration ur kundens perspektiv.

13. 6. Ger förslaget landskapen tillräckliga förutsättningar att fullgöra organiseringsansvaret?

Vastaajien määrä: 1

14. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Verkligheten kommer att variera från år till år och mellan landskapen. För att ha förutsättningar att inom ramen för självstyrelsen själva bedöma resursbehoven för organiseringsansvaret behöver landskapen ha beskattningsrätt. Organiseringsansvaret begränsas också bl. a. obligatoriska ibrukstagandet av kundsedlar, mm.

Tillgången på god kvalitativ närservice och vård ska kunna garanteras i hela landet.

Specialiserad vård finns inte alltid tillgänglig i närområdet, men sådan vård ska ändå finnas tillgänglig på landets båda nationalspråk. T.ex. bör missbrukarvård erbjudas också på svenska i Finland.

15. 7. Främjar lagutkastet en förändring av verksamhetssätten och ibruktagande av nya serviceinnovationer?

Vastaajien määrä: 1

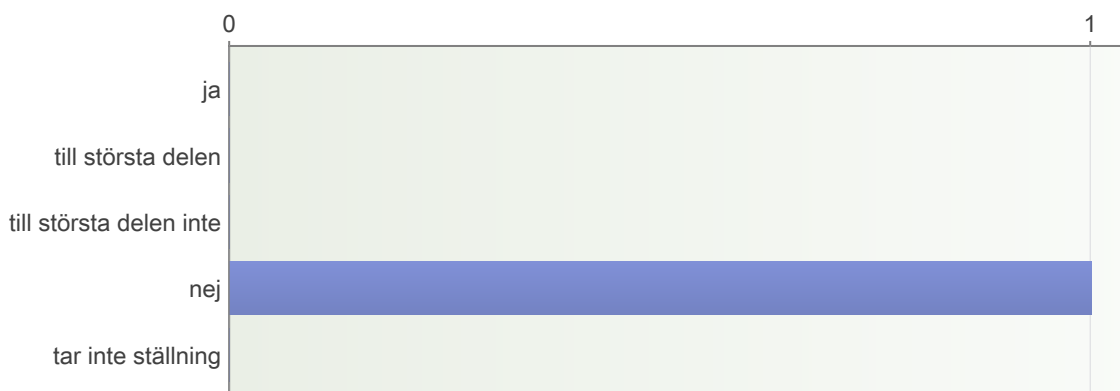
16. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Genom mångproducentmodellen möjliggörs benchmarking och lärande från andra organisationers best practice, vilket möjliggör spridningen av innovationer.
En grundförutsättning för att valfrihetsmodellen ska fungera och ge tilläggsvärde åt kunden är också att det uppstår en variation i serviceutbudet, vilket i sig medför innovationer.

17. 8. Ger utkastet till valfrihetslag tillsammans med de övriga delarna av landskaps- och social- och hälsovårdsreformen tillräckliga förutsättningar för att uppnå målet att bromsa upp kostnadsökningen med 3 miljarder euro?

Vastaajien määrä: 1

18. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Reformen kommer att skapa transaktionskostnader som är svåra att bedöma i dagsläget. Utökningen av privata utförare kommer också att innebära att privata sektorn investerar i primärhälsovårdens och specialsjukvårdens kapacitet, vilket minskar på investeringstrycket i offentliga sektorn. Landskapen och staten måste se till att investeringskonkurrens/investeringar i överlappande kapacitet inte sker.

19. 9. I 3 kap. i utkastet till valfrihetslag föreslås bestämmelser om direktvalstjänster, dvs. de social- och hälsovårdstjänster för vilka kunden direkt kan välja tjänsteproducent. 9a. Tryggar de bestämmelser som gäller landskapets affärsverks produktion av direktvalstjänster (bl.a. 16 §) en jämlik tillgång till tjänster under alla omständigheter?

Vastaajien määrä: 1

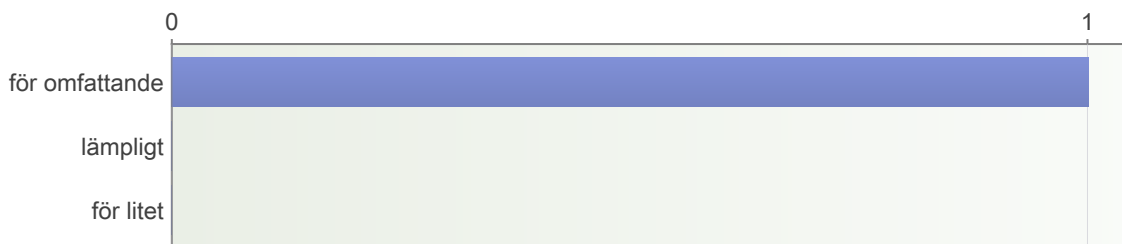
20. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Jämlik tillgång till tjänster måste garanteras i lag. Genom ersättningsmodeller ska det vara möjligt att kompensera för långa avstånd, skärgårds- och språkförhållanden. Med normstyrning i beslutsbeviljningen ska myndigheterna se till att jämlik tillgång garanteras.

21. 9b. Är det lagstadgade tjänsteutbud för social- och hälsocentraler som det föreskrivs om i 18 § i lagutkastet ändamålsenligt till sitt innehåll och sin omfattning?

Vastaajien määrä: 1

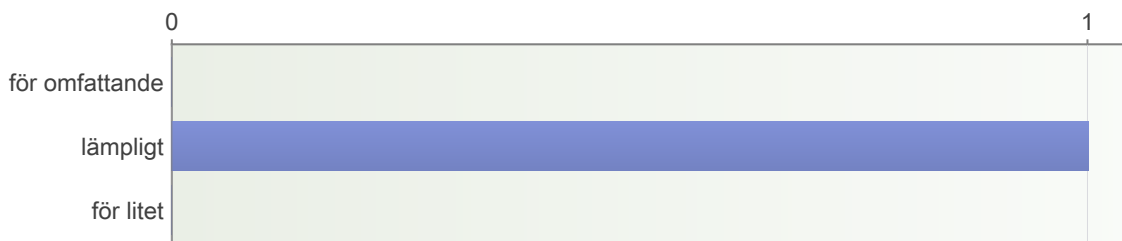
22. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Specialistläkarfunktionerna bör ifrågasättas. Finns det resurser för detta? Ett minimiutbud bör fastställas i lag, men det ska vara smalt. Landskapen ska i kraft av självstyrelsen ha mandat att besluta i dylika strategiska frågor.

23. 9c. Är det lagstadgade tjänsteutbud för mun- och tandvårdsenheter som det föreskrivs om i 18 § i lagutkastet ändamålsenligt till sitt innehåll och sin omfattning?

Vastaajien määrä: 1

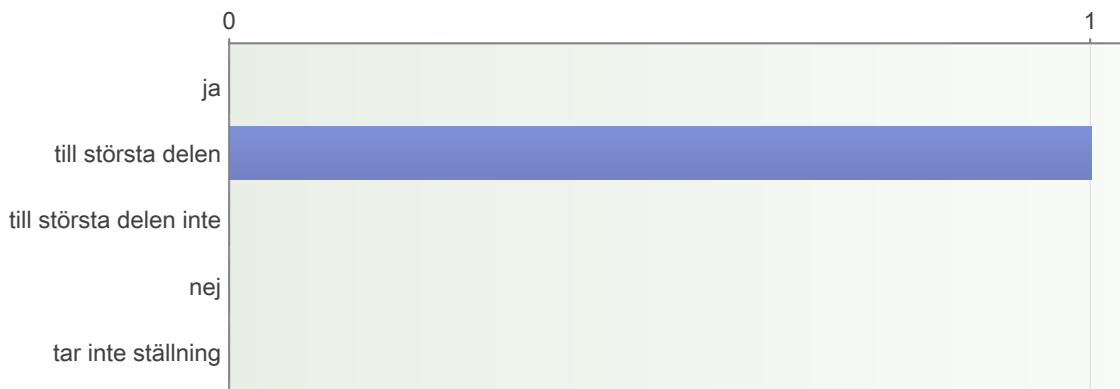

24. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

25. 9d. Är bestämmelserna om social- och hälsocentralernas direktvalstjänster i 18 § i lagutkastet tillräckligt klara i fråga om vilka tjänster som hör till direktvalstjänsterna och vilka tjänster som inte är direktvalstjänster och produceras av landskapets affärsverk?

Vastaajien määrä: 1

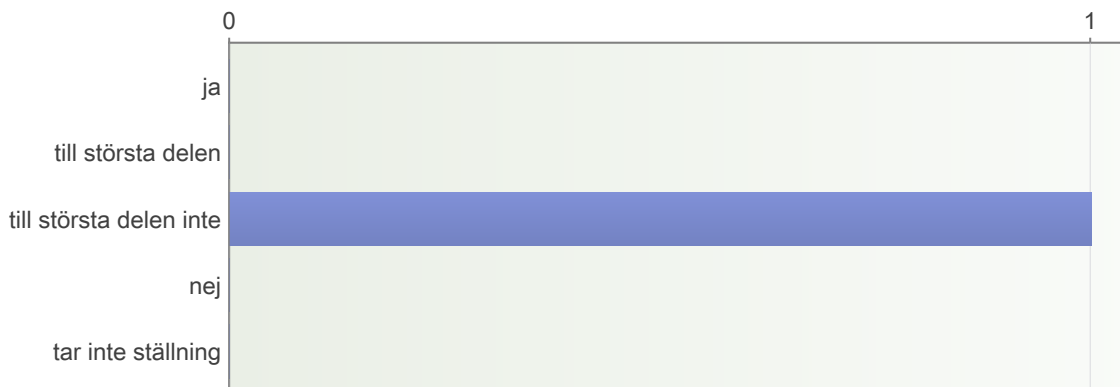
26. Om inte, på vilket sätt skulle det vara ändamålsenligt att fastställa de grunder på vilka landskapen bestämmer de tjänster på primärnivå och på utvidgad primärnivå som produceras vid social- och hälsocentralerna?

Vastaajien määrä: 1

- Det uppstår svåra gränsdragningsfrågor, vad som hör till direktval, affärsverk och kundsedel.

27. 9e. Är bestämmelserna om mun- och tandvårdens direktvalstjänster i 18 § i lagutkastet tillräckligt klara i fråga om vilka tjänster som hör till direktvalstjänsterna och vilka tjänster som inte är direktvalstjänster och produceras av landskapets affärsverk?

Vastaajien määrä: 1

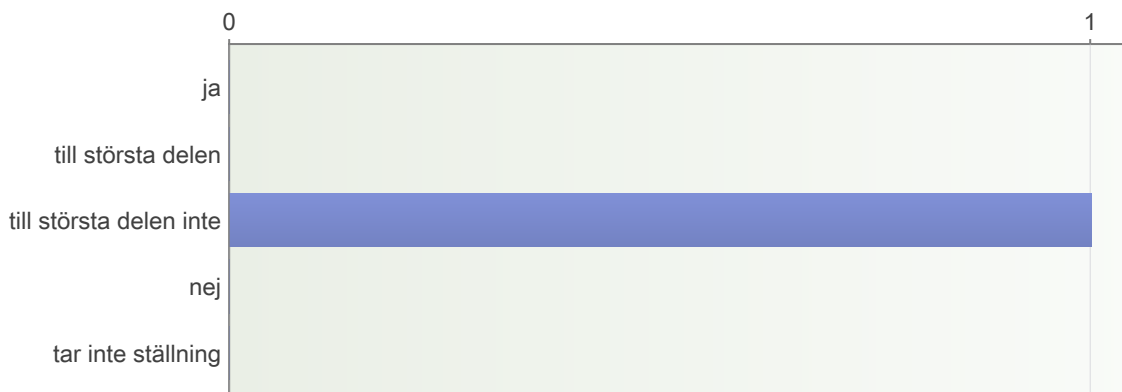

28. Om inte, på vilket sätt skulle det vara ändamålsenligt att fastställa de grunder enligt vilka det närmare bestäms vilka tjänster som produceras vid mun- och tandvårdsenheterna?

Ei vastauksia.

29. 9f. Är bestämmelserna (bl.a. 18 § och 37 §) ändamålsenliga och tillräckliga med tanke på socialvården?

Vastaajien määrä: 1

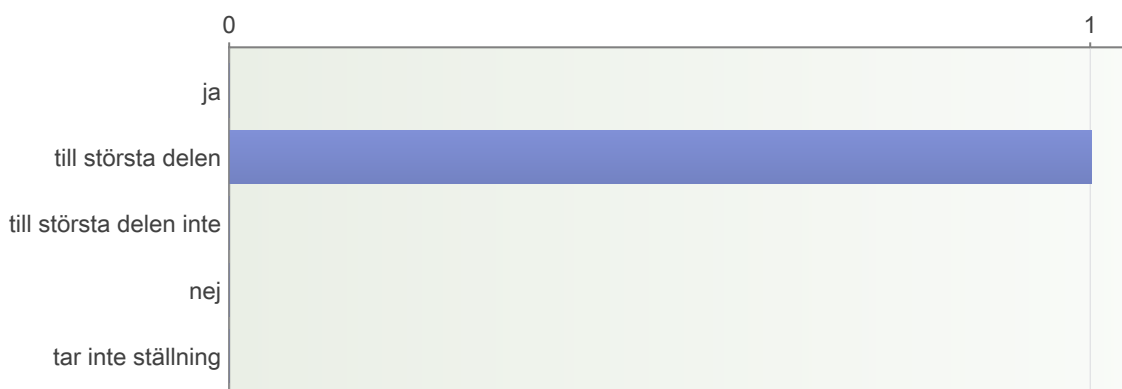
30. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Otydlig gränsdragning i praktiken.

31. 10. I 4kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om kundens möjligheter att välja ett landskaps affärsverk. 10a. Ger 21 § i lagutkastet kunden ändamålsenliga möjligheter att välja affärsverk?

Vastaajien määrä: 1

32. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- I gränsområden ska det vara möjligt att använda service över landskapsgränsen och landskapen ska vara tvungna att komma överens.

33. 10b. Ger 22 och 23 § i lagutkastet kunden ändamålsenliga möjligheter att välja tjänstenhet/enheter vid ett affärsverk?

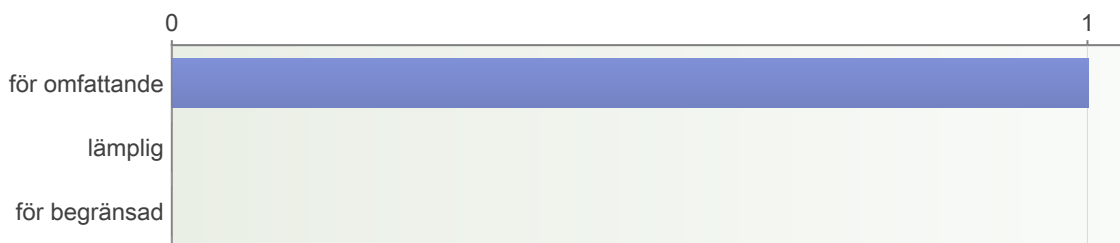
Ei vastauksia.

34. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

35. 11. I 5 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om användning av kundsedel för att öka kundens valfrihet. 11a. Är den kundsedel som det föreskrivs om i 24 § i lagutkastet ändamålsenlig till sitt innehåll och sin omfattning?

Vastaajien määrä: 1

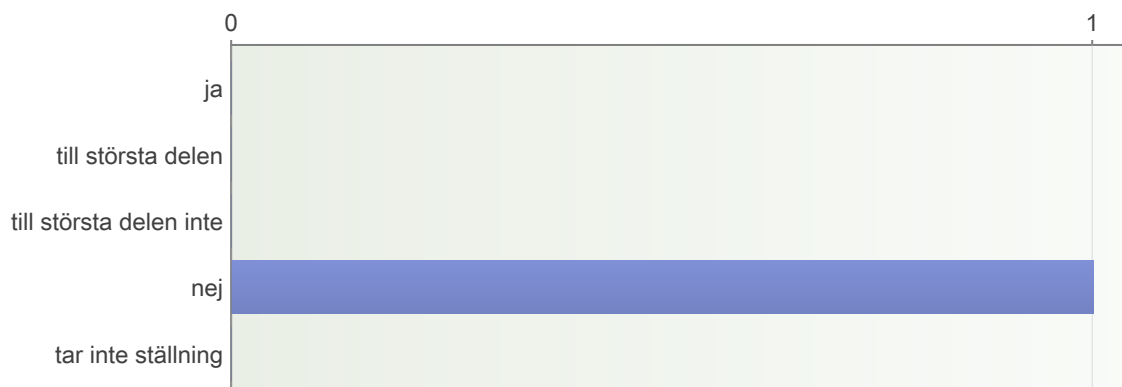
36. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Landskapen ska i kraft av självstyrelsen få besluta i dylika strategiska frågor.

37. 11b. Har landskapets affärsverk utifrån de begränsningar som det föreskrivs om i 24 § 2 och 3 mom. förutsättningar att trygga tillräckliga tjänster på ett kostnadseffektivt sätt?

Vastaajien määrä: 1

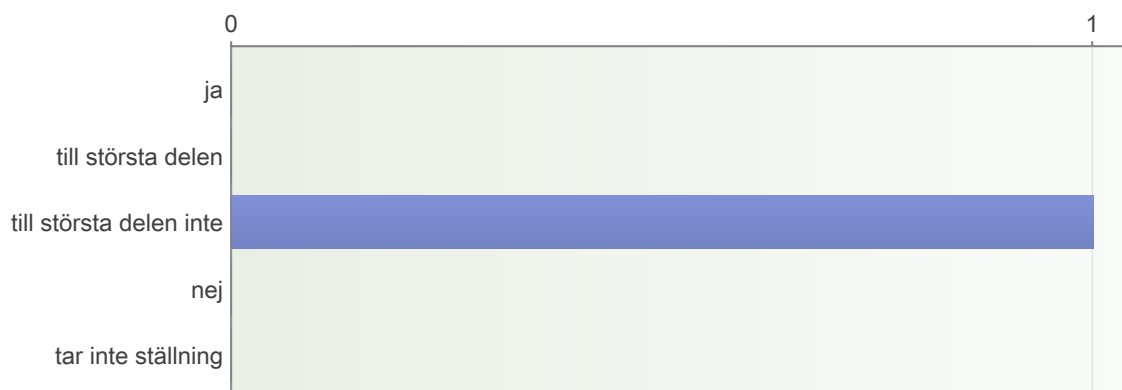
38. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Landskapen ska i kraft av självstyrelsen få besluta i dylika strategiska frågor.

39. 11c. Är bestämmelserna i 24 § i lagutkastet tillräckliga för att trygga ett riksomfattande och regionalt servicesystem inom den specialiserade sjukvården.

Vastaajien määrä: 1

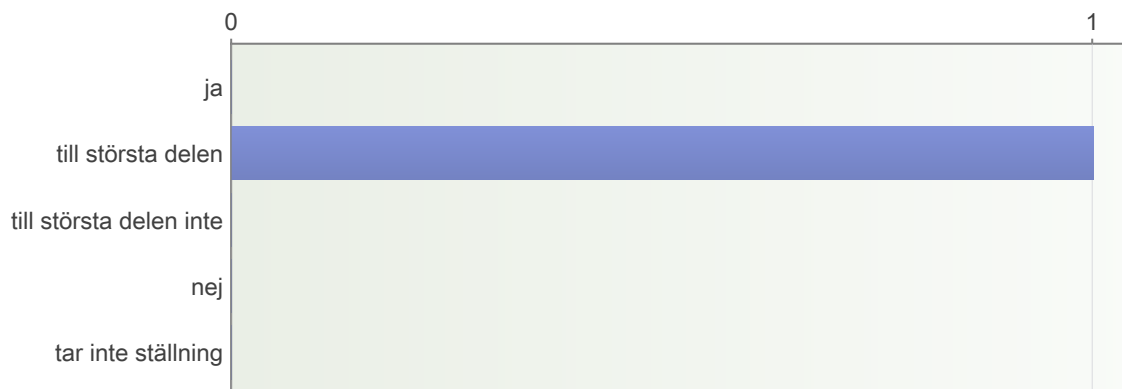
40. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Det är viktigt att centrala funktioner för hela systemet, som jour, inte riskeras. Systemet måste garantera att vård ges på landets två nationalspråk.

41. 11d. Är bestämmelserna om kundsedlar ändamålsenliga med tanke på kundens ställning och rättigheter?

Vastaajien määrä: 1

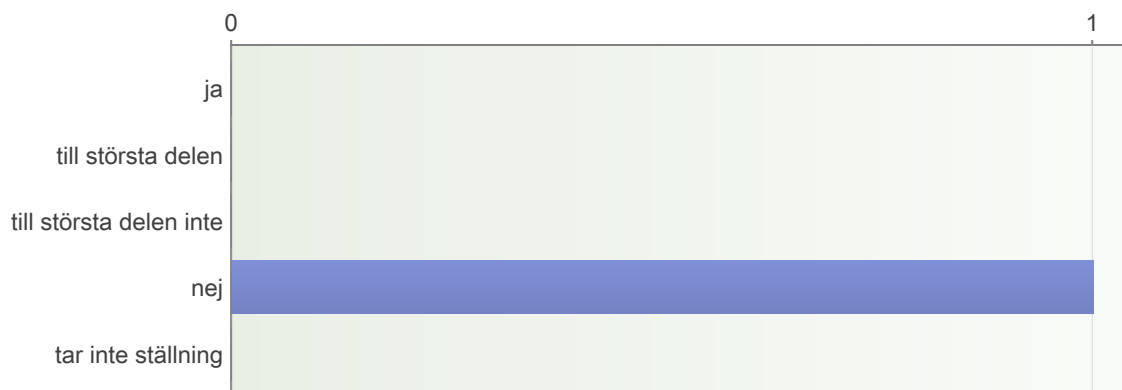
42. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Kunden måste ha "ångermöjlighet" och servicen måste garanteras på landets nationalspråk.

43. 11e. Säkerställer systemet med kundsedlar att landskapet har tillräckliga möjligheter till styrning och inflytande med tanke på fullgörandet av organiseringsansvaret?

Vastaajien määrä: 1

44. Fritt formulerade kommentarer.

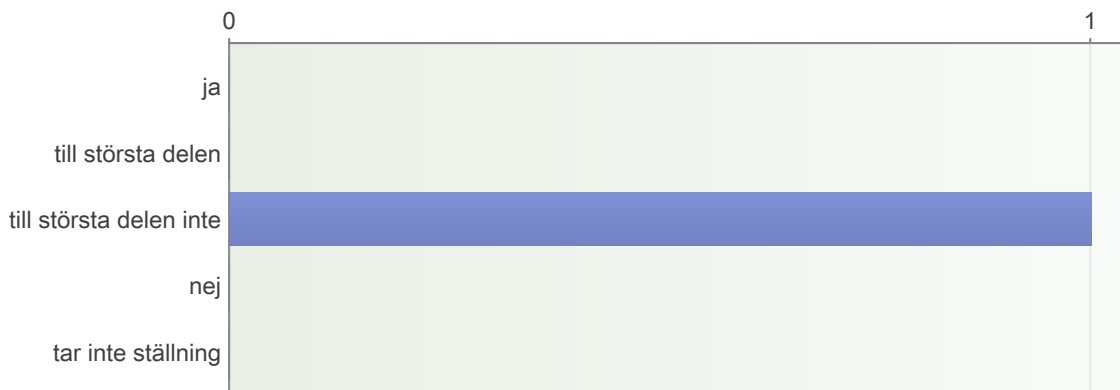
Vastaajien määrä: 1

- Landskapen har för litet eget manöverutrymme. Landskapen bör få besluta i dylika strategiska frågor i större utsträckning.

Det av regeringen föreslagna randvillkoret att affärsverk inte får motta kundsedlar eller producera för personlig budget, utan att det ev. utlöser bolagiseringstvång, måste granskas av grundlagsutskottet. Om detta inte är nödvändigt ur EU-lagstiftningens synvinkel måste kravet slopas.

45. 12. I 6 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om användning av personlig budget för att öka kundens valfrihet. Ger bestämmelserna kunden tillräckliga möjligheter att påverka genomförandet av de tjänster som kunden behöver?

Vastaajien määrä: 1

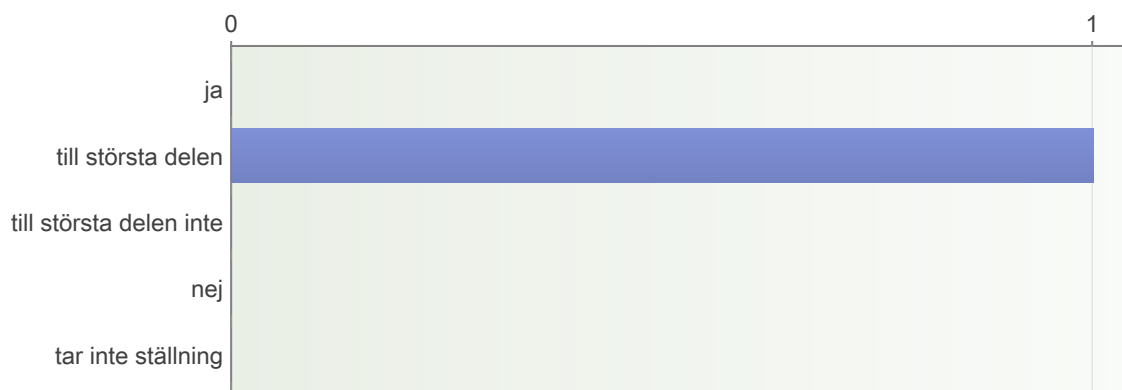
46. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Det måste vara tydligt att kunden alltid har möjlighet att välja ett offentligt alternativ. Personlig budget, liksom kundsedel, ska ges för ett komplementerande alternativ, inte som ett enda substitut, till offentlig service.

47. 13. I 7 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om rådgivning och handledning samt bedömning av servicebehovet för kunden. I 5 § i lagutkastet föreslås dessutom bestämmelser om en kundplan som ska utarbetas för kunden. Tryggar bestämmelserna tillräckligt väl kundens rättigheter och genomförandet av tjänsterna på ett sätt som motsvarar kundens behov?

Vastaajien määrä: 1

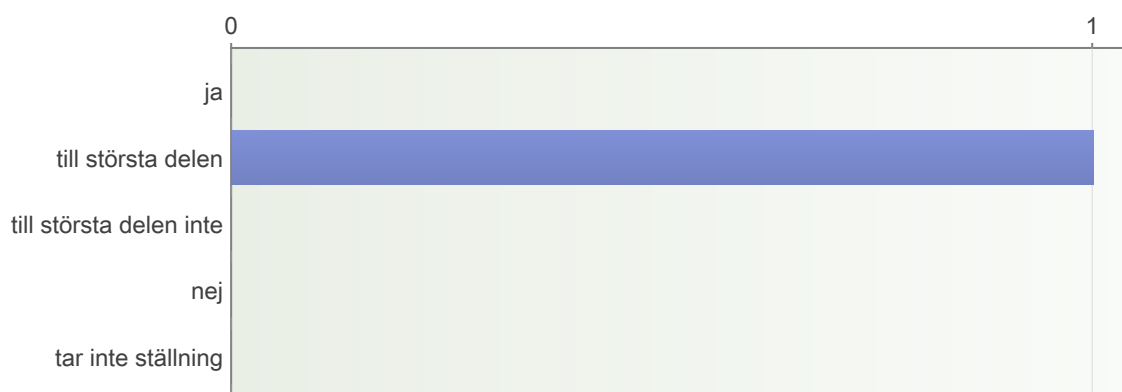

48. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

49. 14. I 8 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om förfaranden för godkännande av och avtal med tjänsteproducenterna. 14a. Är bestämmelserna om förfarandena för godkännande ändamålsenliga med tanke på målen med lagutkastet?

Vastaajien määrä: 1

50. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Finland är ett litet land och transaktionskostnaderna bör minimeras, dvs så lika byråkratiska system som möjligt inom landet.

51. 14b. Säkerställer bestämmelserna om förvaltningsbeslut och ställande av villkor (42 §) tillräckliga möjligheter att fullgöra landskapets organiseringsansvar?

Vastaajien määrä: 1

52. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

53. 14c. Är bestämmelserna om avtalsförfarandena ändamålsenliga med tanke på målen med lagutkastet?

Vastaajien määrä: 1

54. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

55. 15. I 9 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om tjänsteproduktionen och tjänsteproducenternas skyldigheter. Är bestämmelserna ändamålsenliga med tanke på målen med lagutkastet?

Vastaajien määrä: 1

56. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

57. 16. I 10 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om de ersättningar som ska betalas till tjänsteproducenterna. 16a. Beaktas kundernas olika servicebehov och de kostnader som de ger upphov till i tillräcklig grad i andelen fast ersättning till social- och hälsocentralerna och de faktorer som bestämmer den?

Vastaajien määrä: 1

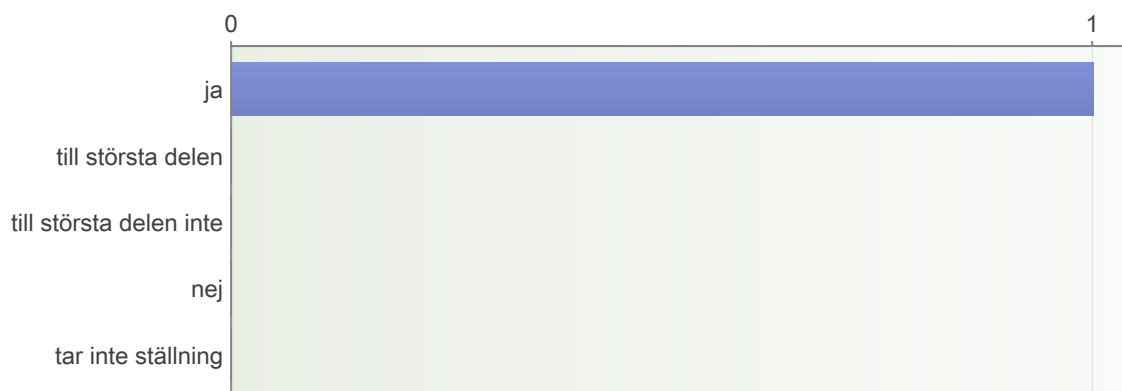
58. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Ersättningsmodellernas utformning behöver beslutas av landskapen som har organiseringsansvaret. Viktiga aspekter är naturligtvis budgetkontroll och att ersättningen ger rätt incitament åt producenten. Genom att slå fast hur stor andel som ska ske som fast ersättning gör man redan på lagnivå för landskapens beslutsutrymme en inskränkning, som man inte kan bedöma hur motiverad den är. Modellen med fasta ersättningar tenderar att skapa incitament till kostnadskontroll, samtidigt som den också medför negativa incitament till gräddskumning och att övervältra dyra patienter åt andra serviceproducenter.

59. 16b. Är bestämmelserna om de övriga ersättningarna ändamålsenliga med tanke på målen med reformen?

Vastaajien määrä: 1

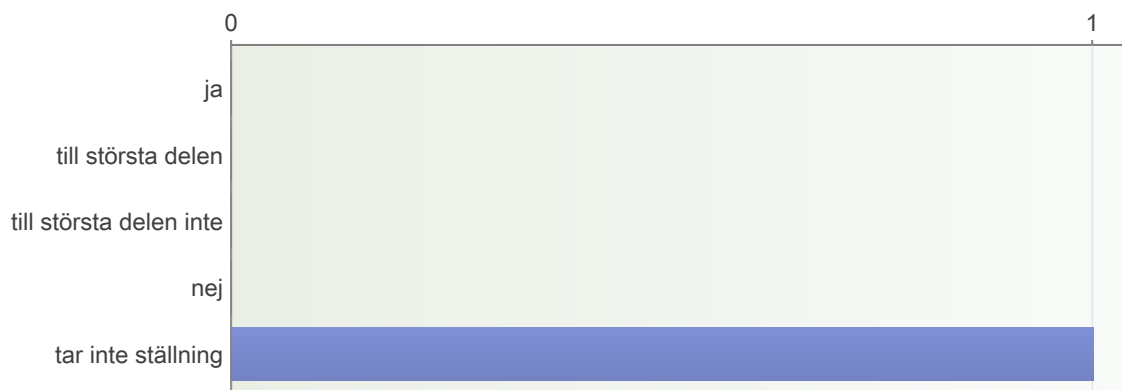
60. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- § 70 är en mycket viktig bestämmelse, ifall valfriheten genomförs. Incitamentsbaserade ersättningar i § 69 är viktiga men kan vara svåra för landskapen att konstruera utan tidigare erfarenhet att stå på. Staten bör ta ett ansvar för att utveckla, utvärdera och sprida god praxis för incitamentbaserade ersättningar.

61. 16c. Säkerställer bestämmelserna att de social- och hälsocentraler som drivs av landskapens affärsverk och de privata social- och hälsocentralerna har lika verksamhetsförutsättningar?

Vastaajien määrä: 1

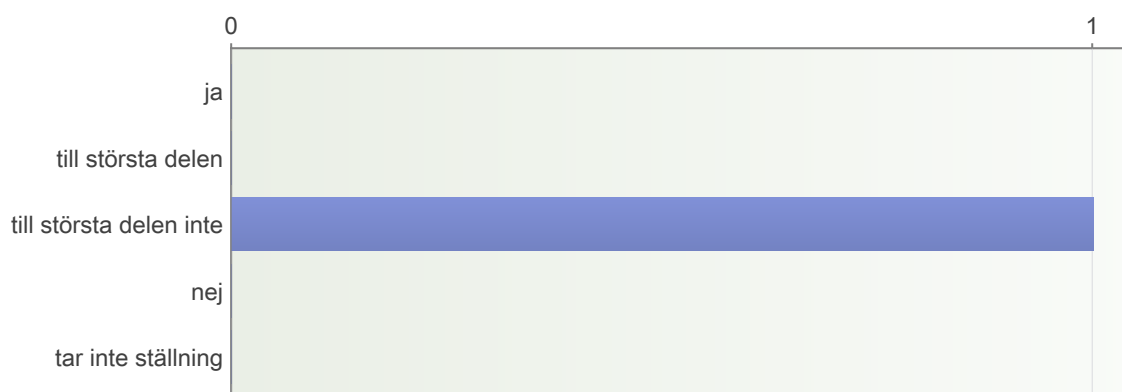
62. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Svårt att i lagstiftningen bedöma detta. Praktiken och lagarnas tillämpning avgör.

63. 17. I 12 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om lagens ikraftträdande. 17a. Tryggar övergångsbestämmelserna om kundsedlar i 85 § tillgången till tjänster under övergångsfasen?

Vastaajien määrä: 1

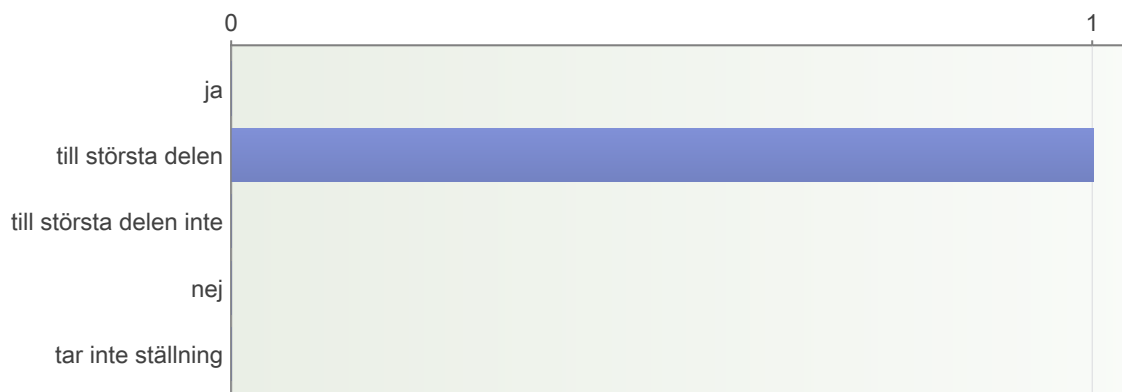

64. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

65. 17b. Tryggar övergångsbestämmelserna om social- och hälsocentralerna i 86 och 88 § tillgången till tjänster under övergångsfasen?

Vastaajien määrä: 1

66. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

67. 17c. Tryggar övergångsbestämmelserna om mun- och tandvårdsenheterna i 87 och 89 § tillgången till tjänster under övergångsfasen?

Vastaajien määrä: 1

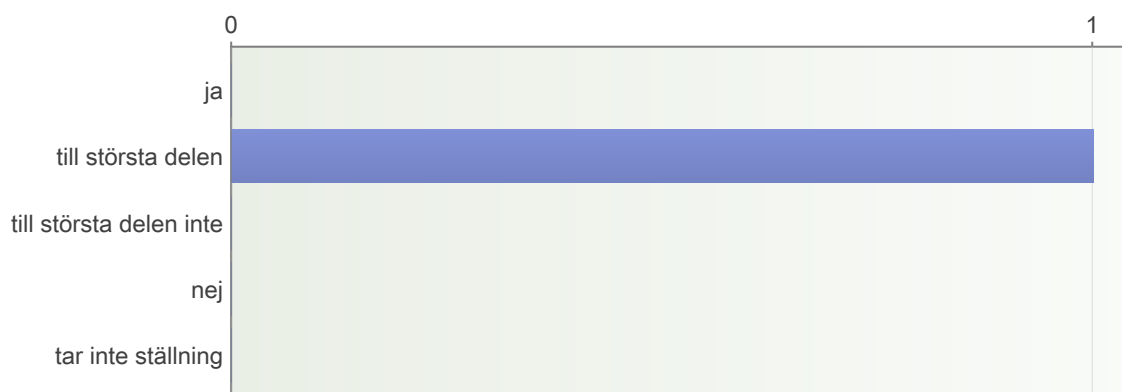
68. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Svårt att bedöma. Det allmänna måste garantera tillgången.

69. 17d. Tryggar lagförslaget verksamhetsförutsättningarna för privata producenter av social- och hälsovårdstjänster?

Vastaajien määrä: 1

70. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Lika villkor i produktionskriterier och ersättningsmodellerna för privata som för offentliga garanterar verksamhetsförutsättningar. Det ska dock vara möjligt att särbehandla vissa produktionsenheter, offentliga och privata på lika villkor, som utför specialuppgifter, som att upprätthålla servicepunkt i glesbygden, jour, språk, med mera. Paragraf 70 är därmed mycket viktig i sammanhanget.

71. 17e. Ger lagförslaget små aktörer tillräckliga förutsättningar att vara tjänsteproducenter inom social- och hälsovården?

Vastaajien määrä: 1

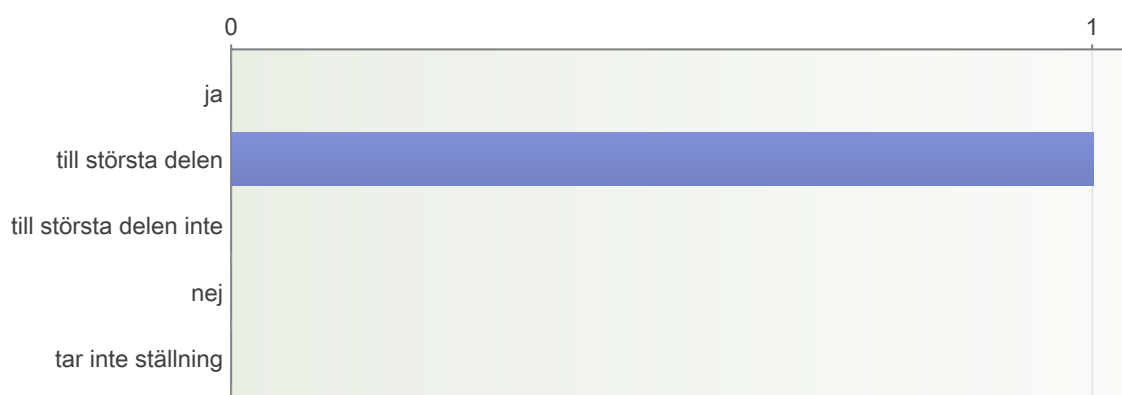
72. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Kundsedel, personlig budget samt möjligheten för social- och hälsocentraler att anlita underleverantörer möjliggör även anlitande av mindre tjänsteproducenter. Konkurrenspolitiken måste förstärkas, för att garantera lika villkor för mindre aktörer.

73. 18. Anser ni att bedömningen av reformens konsekvenser är korrekt och tillräcklig?

Vastaajien määrä: 1

74. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

75. 19. Hur bedömer ni att reformen påverkar er egen organisations eller era medlemsorganisationers ställning?

Vastaajien määrä: 1

- Kommunen är inte längre aktör om landskapsreformen genomförs. Närområdet kan ha nytta av dynamik inom servicebranschen, OM en marknad uppstår.

76. 20. Övriga fritt formulerade kommentarer om utkastet till regeringsproposition.

Vastaajien määrä: 1

- Forskning och erfarenhet av valfriheten visar att det har en stor betydelse hur information om valmöjligheterna presenteras och möjligheter till rangordning ges. För att det ska vara tydligt vilka serviceproducenter som ger service på svenska och finska måste detta vara ett obligatoriskt kriterium. Vilka språk tjänsterna produceras på måste ingå i förteckningen över tjänsteproducenter och vara ett centralt randordningskriterium i de databaser och informationstjänster som skapas.

Kommunen framför för hur resurserna ska räcka till och hur fördelningen av resurserna sedan kommer att se ut inom landskapet och mellan de olika landskapen i landet. Detta speciellt när de medel som fördelas inte längre är beroende av landskapets skatteunderlag, utan medlen fördelas på basen av vårdbehoven. Här borde också möjligheterna och förutsättningarna att producera vård få påverka, för att det ska kunna finnas resurser att utveckla och förbättra det som regionalt saknas.

77. 21. Specificerade förslag till ändringar i lagutkastet

Vastaajien määrä: 1

- Med hänvisning till svaret i punkt 20 föreslås att det i § 50 intas språk i förteckningen över sådant som ska ingå i förteckningen över tjänsteproducenter:
50 §
Förteckning över tjänsteproducenter
Landskapet för i det allmänna datanätet en förteckning över producenter av direktvalstjänster och producenter av kundsedelstjänster. Uppgifterna ska på begäran ges kunderna också muntligt eller skriftligt. Av förteckningen ska åtminstone framgå namnen på och kontaktuppgifterna för tjänsteenheterna och deras verksamhetsställen samt de tjänster som produceras vid dem, **VILKET SPRÅK TJÄNSTERNA PRODUCERAS PÅ**, ansvariga personer med kontaktuppgifter samt uppgifter om tjänsternas tillgänglighet.